

Ei salainen
TiVP 21/2021 vp 3.

TIEDUSTELUVALVONNASTA JA KEHITTÄMISTARPEISTA

8.10.2021

JYRI PAASONEN

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Esityksen sisältö

01

Mistä lähdettiin liikenteeseen?

02

Tiedusteluvalvonta-valtuutetun ulkopuolista arviointia

03

Viranomaisten kehittämistarpeita erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden näkökulmasta

04

Kyberrikosten karua tilastoa

05

Loppukeskustelua

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Mistä lähdettiin liikenteeseen?

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

TIETO, VALTA JA TIEDUSTELUN VALVONTA: TIEDUSTELUVALVONTA-VALTUUTETUN ARVIOINTIA

Tiivistelmä: Artikkelissa tarkastellaan tiedustelun valvontaelimien, erityisesti Suomen tiedusteluvalvontavaltuutetun, toimintaa tiedon ja vallan käsitteiden välityksellä. Päämääränä on konkretisoida tiedustelun ulkoisen laillisuusvalvonnan laadun arviointiin käytettäviä kriteereitä käyttämällä tietoon kytkeytyviä tiedonsaannin ja asiantuntijuuden käsitteitä sekä hahmottelemalla vallan merkitystä tiedustelun valvonnassa.

Tiedustelu on muusta julkisen vallan käytöstä poikkeava toiminnan muoto, jota määrittelevät toiminnan salaisuus sekä tiedusteluviranomaisten suhteellinen itsenäisyys. Nämä erityispiirteet asettavat tiedustelun valvonnalle erityisiä haasteita. Valvontaelimeltä edellytetään itsenäisyyttä ja riippumattomuutta, mutta ne eivät vielä sellaisinaan riitä takaamaan valvontatoiminnan tehokkuutta. Tehokkaan ja asianmukaisen valvonnan toteuttaminen sisältää niin muodollisia kuin toiminnan sisältöä koskevia vaatimuksia. Valvontaelimelle on taattava sen riittävän laajat tiedonsaantioikeudet ja varsinkin laillisuusvalvonnassa valvojien asiantuntemus on tiedustelun valvonnassa keskeistä. Samalla valvontaelimen on hyödynnettävä resurssejansa ja oltava toiminnassaan aktiivinen ja keskusteleva.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu on ollut valvontaelimenä toiminnassa vasta hyvin lyhyen aikaa, joten pitkälle meneviä johtopäätöksiä sen kyvystä toteuttaa kirjoituksessa hahmoteltuja laadun mittareita ei voi vielä muodostaa. Kirjoitus antaa kuitenkin suuntaviivoja valvonnan toimivuuden arviointiin tulevaisuudessa.

Asiasanat: tiedustelu, valvonta, tiedusteluvalvontavaltuutettu, tiedonsaanti, julkinen valta

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

I. Johdanto

Tässä artikkelissa tarkastelemme Suomen tiedustelun valvontajärjestelmää. Fokus kohdistuu erityisesti Suomen tiedusteluvalvontavaltuutetun arviointiin. Päämääränä on selvittää, miten tiedusteluvalvontavaltuutettu valvontaelimenä vastaa sille asetettuihin vaatimuksiin. Valvontajärjestelmän kokonaisuutta tarkasteltaessa kiinnitämme huomiota siihen, millä eri tavoin tiedon ja vallan käsitteet kiinnittyvät valvontaelimien toimintaan ja niille asetettaviin vaatimuksiin.

Tieto ja valta ovat kiinteästi yhteydessä tiedustelutoimintaan. Tiedustelu on salaista tiedonhankintaa ja jokainen tiedustelutuotteen muodostumisen vaihe sisältää tiedon keräämistä, käsittelyä tai jakamista.[1] Keskeiset tiedon ja vallan ulottuvuudet tiedustelun valvonnassa kytkeytyvät julkisen toiminnan asiakirjajulkisuuteen, oikeuteen saada tietoa sekä tietoon asiantuntijatiedon merkityksessä.

Toimivassa demokraattisessa ja oikeusvaltiollisessa järjestelmässä tiedon julkisuus on

1 Ks. Lohse – Viitanen 2019, s. 118–119.

Joonas Widlund

Tohtorikoulutettava, HTM, julkisoikeus, Vaasan yliopisto

Jyri Paasonen

Tutkija, OTT, dosentti, julkisoikeus, Vaasan yliopisto

KANSALLISEN TURVALLISUUDEN KÄSITE: OIKEUTTA VAI POLITIIKKAA?

EDILEX

Edilex 2021/44

Referee-artikkeli
Julkaistu 27.7.2021
www.edilex.fi/artikkelit/23884

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tiedusteluvalvontavaltuutetun tehtävät

- Tehtävät muodostavat laajan kokonaisuuden, joten tiedusteluvalvontavaltuutettu onkin itse määritellyt valvontatehtäviensä muodostaman kokonaisuuden hybridirooliksi.
    1. Ensinnäkin valtuutetulla on perinteinen laillisuusvalvojan rooli, johon kuuluu laillisuusvalvonnallisten seuraamusten osoittaminen. Laillisuusvalvonnan kannalta valtuutetulla on myös laajoiksi katsottavat tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet sekä toimivalta käsitellä tiedustelutoimintaa koskevia kanteluja.
    2. Toiseksi valtuutettu on myös tutkintapyyntöjä käsittelevä elin.
    3. Kolmanneksi valtuutettu toteuttaa tuomioistuinkäsittelyn kaksiasianosaisroolia tiedustelumenetelmän käytön lupakäsittelyissä.
    4. Neljänneksi valtuutettu tukee tiedusteluvalvontavaliokunnan toimintaa esimerkiksi selvityksien välityksellä. Riippumattomien tuomioistuinten valvonta ei sen sijaan kuulu valtuutetun valvontatehtävien piiriin, eikä valtuutettu voi näin ollen esimerkiksi puuttua tuomioistuimen myöntämän tiedustelumenetelmän käyttöä koskevan luvan sisältöön. Valtuutetun tehtävänä on sen sijaan valvoa, että tiedusteluviranomainen noudattaa luvan määräyksiä tiedustelumenetelmän käytössä
- Onko liikaa tehtäviä ja pystyykö oikeasti hoitamaan laadukkaasti nykyisillä resursseilla?

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Pohjoismaista vertailua

- Suuria eroavaisuuksia ei ole havaittavissa tiedusteluvalvontavaltuutetun ja sen pohjoismaisten vastineiden välillä, joskin ainakin tällaisessa ulkopuolisessa tarkastelussa hybridirooli näyttäisi tekevän sen tehtäväkentästä hieman tavanomaista laajemman.
- Muissa pohjoismaissa laillisuusvalvontaa harjoittaa lautakuntamuotoinen, monijäseninen elin, mikä muodostaa muodollisen poikkeavuuden suhteessa valtuutettuun.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Yhteenvetoa valvonnasta 1/3

- Ensinnäkin on eri asia säätää muodollisesti vahvalta näyttävät tiedonsaantioikeudet kuin todeta tosiasiallisen tiedonsaantiprosessin olevan tehokkaan valvonnan edellyttämällä tasolla.
- Ollakseen aidosti tehokasta valvonta vaatii valvontaelimeltä sekä korkean tahtotilan että hyvän tietotaidon.
- Erityisesti asiantuntijuuden merkitys korostuu siitä syystä, että tiedustelu- ja turvallisuuspalvelujen palveluksessa oleva henkilöstöllä on tavanomaisesti tarvittavat taidot salata tietoja ja harhauttaa tarkastajia niin halutessaan.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Yhteenvetoa valvonnasta 2/3

- Ottawan periaatteissa (Ottawa Principles on Anti-Terrorism and Human Rights) valvontaelimen toimivaltuuksien vähimmäisvaatimuksiksi on asetettu muun muassa kyky tutkia kohteena olevien viranomaisten toimintaa vapaasti ja oman harkintansa mukaan, saada tietoa vapaasti, tutkia ja ratkaista valituksia, tehdä julkisia raportteja löydöksistään ja suosituksistaan sekä suojata kansallisen turvallisuuden kannalta arkaluonteisen tiedon luottamuksellisuutta
- Muodollisin osin tiedusteluvalvontavaltuutettu täyttää tässä mainitut vaatimukset hyvin, koska sen itsenäisyys ja riippumattomuus vaikuttavat asianmukaisesti turvatuilta ja sille on lainsäädännön välityksellä taattu sen mandaatin kannalta tarpeelliset tiedonsaantioikeudet.
- Tässä vaiheessa on liian aikaista pyrkiä arvioimaan, kuinka hyvin tiedusteluvalvontavaltuutettu kykenee täyttämään käytännön tason toimintaa koskevat vaatimukset, kuten aktiivisuuden ja yhteistyökyvykkyyden vaatimukset, tai sen raportoinnin laatua koskevat odotukset.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Yhteenvetoa valvonnasta 3/3

- Tässä vaiheessa on turhan aikaista kommentoida kovinkaan yksityiskohtaisesti vuosikertomuksen laatua tai sisältöä.
- Lähtökohtaisesti valtuutetun vuosikertomus ei poikkea sisällöltään suuresti esimerkiksi Ruotsin tai Norjan valvontaelinten vuosikertomuksista.
- Kovinkaan yksityiskohtaisia huomioita tiedustelutoiminnasta siitä ei ole löydettävissä.

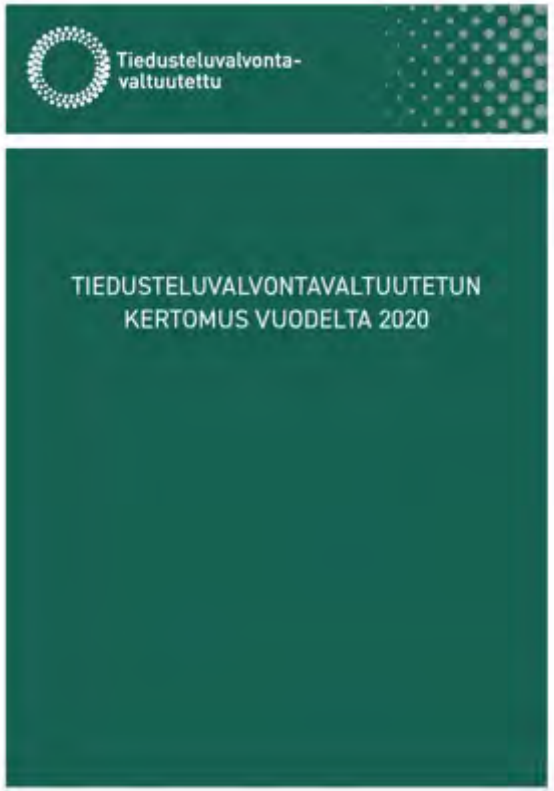

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuden ja valvontatyön ulkoinen arviointi

1) Kirjallinen aineisto, virallislähteet ja tilastot (n. 5 vuotta)
2) Turvallisuuskysely vankiloiden henkilöstölle
   - N=537 ja kaikista yksiköistä vastauksia
3) Haastattelut
   - Ari Pakarinen, Sami Peltovuoma, Joona Högnas, Leo Immonen, Anssi Vuosalmi, Esa-Pekka Hänninen, Kaisu Timonen, Petri Suotula, Johanna Saukkonen ja Ari Juuti
4) Yksiköiden katselmoinnit
   - Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelta katselmoitiin Vantaan, Riihimäen ja Keravan vankila
   - Länsi-Suomen rikosseuraamusalueelta katselmoitiin Turun ja Hämeenlinnan vankilat sekä Satakunnan vankilan Huittisten osasto
   - Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueelta katselmoitiin Sukevan, Jyväskylän ja Mikkelin vankila

Sisällys

1 Arviointihanke ja arvioinnin toteutus ... 3
1.1 Arvioinnin kohde ja tavoitteet ... 3
1.2 Arvioinnin toteutus ... 3
1.2.1 Arvioinnin eteneminen ja aikataulu ... 3
1.2.2 Kirjallinen aineisto, virallislähteet ja tilastot ... 4
1.2.3 Turvallisuuskysely vankiloiden henkilöstölle ... 4
1.2.4 Haastattelut ... 6
1.2.5 Yksiköiden katselmoinnit ... 6
2 Tarkastelu arvioinnin osa-alueittain ... 8
2.1 Rikosseuraamuslaitoksen tehtävä, organisaatio ja turvallisuusjohtaminen ... 8
2.2 Riskienhallinta ... 18
2.3 Valvontahenkilöstö ... 21
2.4 Vankiluku, vankirakenne ja vankilaturvallisuus ... 28
2.5 Valvontatyö ... 41
2.5.1 Vankilaan sijoittaminen ... 42
2.5.2 Osastointi ... 45
2.5.3 Varmuusosastot ... 50
2.5.4 Omaisuuden hallussapito ... 51
2.5.5 Vangin yhteydenpidon valvonta ... 56
2.5.6 Vangin vapaa-aika ja toimintaan osallistuminen ... 62
2.5.7 Valvomattomat tapaamiset ... 65
2.5.8 Päihteettömyyden valvonta ... 67
2.5.9 Tarkastustoiminta ... 71
2.5.10 Vanginkuljetukset ... 75
2.6 Työ- ja henkilöturvallisuus ... 79
2.7 Toimitilaturvallisuus ja tekninen turvallisuus ... 89
2.8 Rangaistusaikaisen rikollisuuden ehkäiseminen ja estäminen ... 97
2.9 Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö ... 103
2.10 Laillisuusvalvonta ... 108
3 Kokoava arvio ja kehittämissuositukset ... 114
Lähteet ... 135
Kuvioluettelo ... 138
Taulukkoluettelo ... 139

Riihimäen vankilan riskienhallinnan ja turvallisuustoiminnan kehittämishanke

Julkaisuhistoria

Versio	Päivä	Laatija(t)	Hyväksyjä	Voimassaolosika
1.0	1.5.2021	Jyri Paasonen		Vaihe 1

- Valtiokonttori myönsi Kaiku-työelämän kehittämisrahoitusta.
- Riihimäen vankila toimii pilottina hankkeessa, jossa kehitetään ja uudistetaan riskienhallinnan ja turvallisuuden toimintamallia.
- Tämän myötä voidaan uudistettu toimintamalli ottaa käyttöön valtakunnallisesti.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

FBI:n Anom-operaatio

- Anom-nimisellä sovelluksella oli yli 11 000 käyttäjää ympäri maailman, jonka myötä poliisit iskivät yhtäaikaisesti rikollisjärjestöjä vastaan.
- Poliisi kertoi kesäkuussa ottaneensa kiinni lähes sata ihmistä Suomessa.
- Helsingin käräjäoikeus antoi 16.7.2021 tuomion Anom-viesteihin liittyvässä jutussa, jossa marihuanaa oli järjestelty Espanjasta Suomeen lähemmäs 180 kilon edestä.

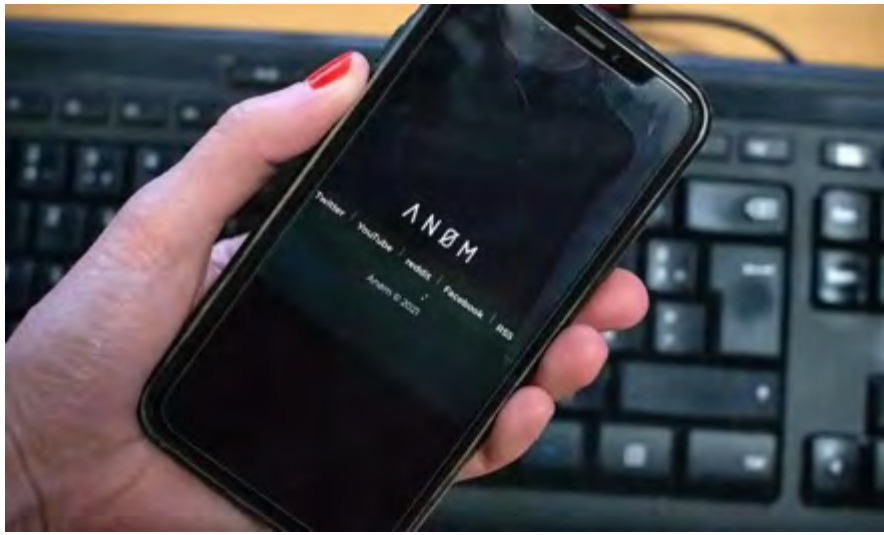

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

JR-vankien harjoittama vankilarikollisuus

- Toiminta-ajatuksena vankeusajan hyödyntäminen taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi
- UB on ylivoimaisesti suurin rikollisryhmittymä vankien määrässä mitattuna
- Toimintatavat
  - Laajamittaisen ja systemaattisen huumausainekaupan organisoiminen
  - Jäsenten rekrytoiminen vankeusaikana
  - Vankiyhteisön painostaminen väkivallan uhkaa hyödyntäen
- Seuraukset
  - Vangit ovat kiinnittyneitä rikolliseen alakulttuuriin vapautuessaan
  - Vankilaväkivalta ja vankeusaikainen rikollisuus
- Käyttää hyväksi järjestelmän ja lainsäädännön puutteita sekä kuormittaa kanteluilla viranomaisia

Tehokas viestintä osana rikollisuutta

- Rikollisorganisaation toiminnan koordinointi sekä vankilan muurien ulko- että sisäpuolella edellyttää tehokasta viestintää.
- Viestintäkeinot: luvalliset puhelut, pimeät puhelimet, poistumisluvat, tapaamiset, kirjeenvaihto, teksti-tv
- Luvallisissa puheluissa käytetään usein koodikieltä, mikä kuulostaa ulkopuolisen korviin sekavalta ja epäloogiselta.
- Vangit soittavat myös kiellettyjä ryhmäpuheluita, joissa kokouspuhelujen, soitonsiirtojen avulla useat vangit voivat keskustella keskenään.
- Viestintää onnistutaan kaikesta päätellen harjoittamaan laajasti viranomaisvalvonnan ulkopuolella.
- Vankitilejä käytetään huumausainekaupassa, koska tilien aktiivinen valvonta on kielletty.
- Rikosseuraamuslaitoksella ei riittäviä toimivaltuuksia ja eikä poliisilla ole tähän resursseja.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Varsinais-Suomen käräjäoikeuden tuomio 6.3.2020

- Luonteeltaan systemaattista ja laajamittaista huumausainerikollisuutta Riihimäen ja Turun vankiloissa, josta on poliisin arvion mukaan saatu paljastettua vain pieni osa.
- Yhteensä 17 tuomittua, joiden joukossa useita UB:n jäseniä ja muutoin rikollisryhmään kiinnittyneitä henkilöitä.
- Tuomittujen joukossa sekä vankeustuomiota suorittavia että siviilissä olleita henkilöitä.
- Useassa tuomiossa on käytetty koventamisperusteena joko rikosten tekemistä osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai tekijän ilmeistä piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä
- Tuomiot tulivat mm. törkeistä huumausainerikoksista.
- Rikosten tekoajat olivat aikavälillä 3.10.2018-8.8.2019.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Mitä viranomaisten yhteistyö tarkoittaa?

- Apulaisoikeusasiamies on ratkaisussaan (EOAK/4189/2018) katsonut, että vankilassa erityistarkastuksessa löytyneitä vangin 18 000 euron arvioisia koruja ei olisi saanut ottaa vankilan haltuun eikä niistä olisi saanut ilmoittaa ulosottovirastoon, vaikka ulosottovirasto oli tehnyt asiasta päätöksen omaisuuden ulosmittauksesta.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Miksi vankilassa tarvitaan tiedustelua?

Väkivaltainen ekstremismi tullut jäädäkseen Suomen vankiloihin

Raskaan sarjan rikollinen hoiti perintää vankilasta

Huumekauppaa hoidettiin avo–vankilasta käsin

Sörnäisten vankilasta johdettiin huumekauppaa

Suomalaisvirolainen joukko toi amfetamiinia ja ekstaasia Suomeen. Sörnäisten vangeille salakuljetettiin puhelimet jalkajousen avulla.

Mies pyöritti petosvyyhteä vankilasta käsin

Henkirikos Riihimäen vankilassa

Keski-ikäinen miesvanki kuoli väkivaltaisessa yhteenotossa Riihimäen vankilassa torstaina. Poliisi on pidättänyt teosta epäiltynä neljä vankilassa vankeusrangaistusta suorittamassa ollutta miestä.

Uusi ilmiö Suomen vankilajengeissä – radikaali islamismi leviää: "Karismaattiset johtohahmot radikalisoivat "

Huumekauppias jatkoi tuottoisia bisneksiään muina miehinä avovankilasta – piti lounastauot Viikin Prismassa, jossa hoiti huumekauppojen rahansiirtoja ja -nostoja

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Yhteenvetoa

- Turvallisuusviranomaisten tiedonhankinta, käsittely ja jakaminen kuntoon sekä sen valvontamekanismit
  - Tietosuoja ei ole ongelma, koska käsittely perustuu lainsäädäntöön!
- Rangaistusaikaiselta rikostorjunnalta puuttuu välineet tehokkaaseen tiedonhankintaan, vaikka vankiloissa on rikollisuuden kova ydin
- Keskeinen kysymys jo kansallisen turvallisuuden näkökulmasta
- Lainsäädännön kehittämistarpeita muun muassa:
  - Mahdollisuus seurata ja tarkkailla yksittäisiä vankeja
  - Mahdollisuus hyödyntää avoimia lähteitä tiedonhankinnassa
  - Tietolähdetoiminnan mahdollistava sääntely

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

TUTKIMUS KYBERRIKOKSISTA

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

World's Biggest Data Breaches & Hacks

Selected events over 30,000 records

UPDATED: Apr 2021

size: records lost **filter**

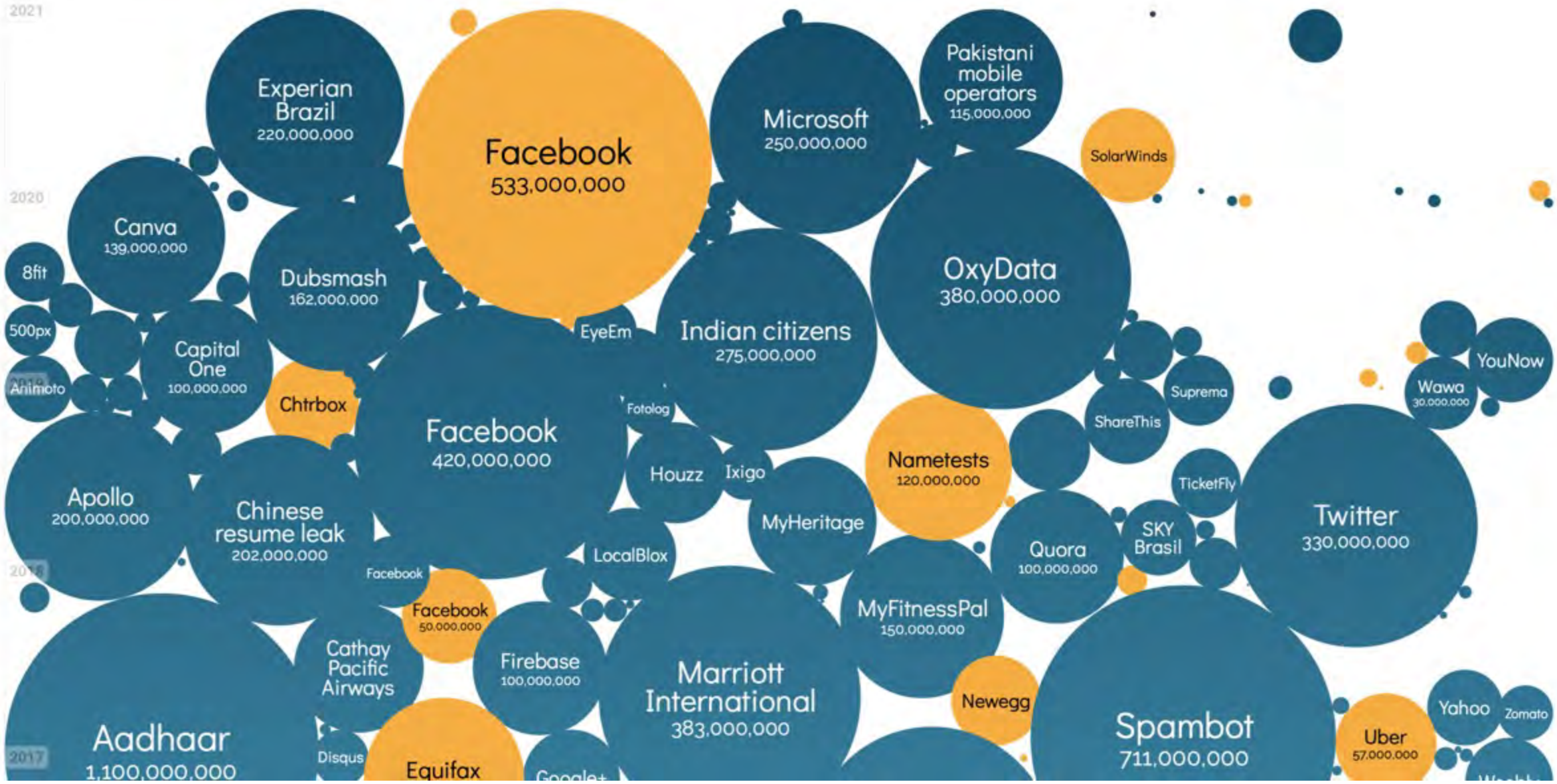

Kyberrikokset

Sipulikanava-keskustelupalstan ylläpitäjälle 4 vuotta vankeutta hovioikeudesta

Janne Paalijärvi 20.11.2020 9:39 | päivitetty 20.11.2020 10:10

Rikoslaki 5 luku 6 §
Rikoslaki 6 luku 6 §

Rangaistusseuraamukset

Yhteinen rangaistus
Syyksi luetut rikokset 1.1-1.3, 1.5-1.18, 2-14
4 vuotta vankeutta
Vapaudenmenetysaika 31.10.–21.12.2017

Muilta osin käräjäoikeuden ratkaisua ei muuteta.

Oikeudenkäyntiä hovioikeudessa koskevat lausunnot

Valtion varoista maksetaan asianajaja Merja Annalalle palkkioksi Kim Holvialan puolustamisesta hovioikeudessa kohtuulliseksi katsottu 11 110 euroa sekä arvonlisäveron osuutena 2 666,40 euroa eli yhteensä 13 776,40 euroa, mikä määrä ja Annalalle 9.4.2020 maksettavaksi määrätty välipalkkio jäävät Holvialan taloudellisiin oloihin nähden valtion vahingoksi.

Holviala velvoitetaan korvaamaan valtiolle todistelukustannukset hovioikeudessa yhteensä 1 224,90 euroa. Muilta osin vaatimus todistelukustannusten korvaamisesta valtiolle hylätään.

Vastaaja määrätään heti vangittavaksi.

- Erilaiset petokset (kalasteluviestit, nigerialaiskirjeet jne.)
- Identiteettivarkaudet
- Kiristysohjelmat
- Vakoilu
- Kryptomarkkinat (huumeita, hakkerointipalveluita, varastettua taloudellista tai arkaluonteista tietoa)
- Bottiverkot (infrastruktuuri, joka mahdollistaa mm. pankkipetokset, jaetut palvelunestohyökkäykset, klikkauspetokset)

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

HYÖKKÄÄJIEN KYVYT JA RESURSSIT

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja aineisto

- Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda kotimaiseen kyberturvallisuustutkimukseen oikeudellinen ja kriminologinen lähestymistapa.
- Tutkimuksen tavoitteena on selvittää tieto- ja viestintärikosten tyypillisiä teonpiirteitä, ja arvioida sitä, millaisia tieto- ja viestintärikoksia rikosoikeusjärjestelmän piiriin tällä hetkellä päätyy, ja millaisia rangaistuksia teoista tyypillisesti tuomitaan.
- Tutkimuksen laajempana tavoitteena on arvioida sitä, missä määrin nykyiset tietorikoksia koskevat kriminalisoinnit kattavat tietorikollisuuden todellisen kirjon, ja missä määrin rikostorjunta onnistuu paljastamaan sekä selvittämään näitä rikoslajeja. Lisäksi tarkastellaan tuomittuja vahingonkorvauksia.
- Tutkimusaineistona ovat kaikki vuosina 2015–2020 annetut tuomiot käräjä- ja hovioikeuksissa (N=364), joissa päärikoksena on ollut rikoslain 38 luvun mukainen tieto- ja viestintärikos.

Taulukko 1. Vuosina 2010–2019 poliisin tietoon tulleet tieto- ja viestintärikokset (RL 38). Lähde: Tilastokeskus, Rikos- ja pakkokeinotilasto

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Salassapitorikos 38:1§1/1–2	29	55	43	49	39	47	41	45	59	51
Salassapitorikkomus 38:2§1–2	17	22	16	14	14	13	20	7	16	20
Viestintäsalaisuuden loukkaus 38:3§1/1–2	293	295	232	279	294	291	406	352	304	254
Viestintäsalaisuuden loukkauksen yritys 38:3§2	1	0	1	0	0	1	3	1	0	0
Törkeä viestintäsalaisuuden loukkaus 38:4§1/1–3	1	1	4	3	4	0	3	1	5	0
Tietoliikenteen häirintä 38:5§1	24	79	47	93	54	84	67	61	32	39
Tietoliikenteen häirinnän yritys 38:5§2	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1
Törkeä tietoliikenteen häirintä 38:6§1/1–6	2	4	7	13	6	3	10	15	14	8
Lievä tietoliikenteen häirintä 38:7§1	8	3	5	9	5	6	9	6	3	11
Tietoliikenteen lievän häirinnän yritys 38:7§2	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Tietojärjestelmän häirintä 38:7a§1	4	3	9	11	10	30	38	23	20	9
Tietojärjestelmän häirinnän yritys 38:7a§2	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0
Törkeä tietojärjestelmän häirintä 38:7b§1/1–5	0	0	0	0	3	7	16	14	9	5
Tietomurto 38:8§1–2	292	403	462	582	339	342	410	395	477	772
Tietomurron yritys 38:8§3	8	11	10	5	14	40	13	17	22	16
Törkeä tietomurto 38:8a§1/1–2	1	8	14	5	6	3	8	19	8	6
Törkeän tietomurron yritys 38:8a§2	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0
Suojauksen purkujärjestelmärikos 38:8b§	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Tietosuojarikos 38:9§1/1–3 (ent. Henkilörekisterikös)	37	90	135	116	484	108	103	91	75	82
Identiteettivarkaus 38:9a§1	0	0	0	0	0	530	3308	3964	3810	3928
Yhteensä	717	976	986	1179	1275	1510	4455	5020	4854	5202

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Taulukko 2. Käräjäoikeudessa tieto- ja viestintärikoksista rangaistukseen tuomitut ja syyksi luettujen rikosten kokonaismäärä. Lähde: Tilastokeskus, Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset

	Oikeudessa tuomitut					Syyksi luettuja rikoksia				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
38:1§ Salassapitorikos	3	4	4	3	2	5	5	10	7	2
38:2§ Salassapitorikkomus	0	1	0	1	0	0	1	2	1	0
38:3§1 Viestintäsalaisuuden loukkaus	6	6	8	7	6	24	53	50	40	32
38:3§2 Viestintäsalaisuuden loukkauksen yritys	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0
38:4§1 Törkeä viestintäsalaisuuden loukkaus	2	1	0	0	0	5	2	1	0	0
38:5§1 Tietoliikenteen häirintä	3	9	15	9	2	4	12	17	12	3
38:5§2 Tietoliikenteen häirinnän yritys	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
38:6§1 Törkeä tietoliikenteen häirintä	0	2	1	4	0	0	2	1	5	0
38:6§2 Tietoliikenteen törkeän häirinnän yritys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38:7a§1 Tietojärjestelmän häirintä	0	1	2	0	2	0	2	10	0	8
38:7b§1 Törkeä tietojärjestelmän häirintä	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0
38:8§1–2 Tietomurto	4	2	3	2	2	15	31	8	8	5
38:8a§1 Törkeä tietomurto	0	2	0	0	0	2	2	2	0	0
38:9§ Tietosuojarikos (ent. henkilörekisterikos)	15	17	7	16	13	17	22	20	42	18
38:9a§1 Identiteettivarkaus	0	0	5	5	4	2	78	259	463	392
Yhteensä	33	47	48	47	31	74	212	383	578	460

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Taulukko 4. Tuomioaineiston rikosnimikkeet (syyksi luetut rikokset).

Syyksi luettu rikos	N	%
38:1§ Salassapitorikos	20	8 %
38:2§ Salassapitorikkomus	3	1 %
38:3§1 Viestintäsalaisuuden loukkaus	71	28 %
38:4§1 Törkeä viestintäsalaisuuden loukkaus	3	1 %
38:5§1 Tietoliikenteen häirintä	39	15 %
38:6§1 Törkeä tietoliikenteen häirintä	8	3 %
38:7a§1 Tietojärjestelmän häirintä	6	2 %
38:7b§1 Törkeä tietojärjestelmän häirintä	2	1 %
38:8§1–2 Tietomurto	25	10 %
38:8a§1 Törkeä tietomurto	2	1 %
38:9§ Tietosuojarikos	1	0 %
(Henkilörekisteririkos)	71	28 %
(Henkilörekisteririkkomus)	1	0 %
38:9a§1 Identiteettivarkaus	16	6 %
Ratkaisuja yht.	256	

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Jatkotutkimuskysymyksiä

- Minkä verran juttua tulee esitutkintaan ja mitä siellä oikeasti tapahtuu?
- Kuinka paljon tehdään esitutkinnan rajoittamisia ja syyttämättäjättämispäätöksiä?
- Mitkä ovat pääasialliset syyt siihen, ettei syytteitä saada nostettua?
- Kuinka kyberrikollisuuden torjuntaa voisi kehittää?

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Yhteenvetoa

- Kyberhyökkäysten globaaleista kustannuksista on esitetty erilaisia arvioita, ja korkeimmillaan niiden on arvioitu olevan jopa 600 miljardia dollaria vuosittain
- Koronavirusepidemian myötä vuonna 2020 on ilmoitettujen kyberhyökkäysten määrän arvioitu kasvaneen ennennäkemättömällä 50 prosentin kasvulla.
- Keskimääräinen kiristyshaittaohjelman kiristysmaksu oli 180 000 dollaria.
- Interpol puolestaan ilmoitti haittaohjelmien ja tietojenkalastelun kasvaneen 569 prosentilla pelkästään helmikuusta maaliskuuhun vuonna 2020.
- Kyberturvallisuuden kehittämistoimia on tehty kansallisesti ja EU-tasolla. Näissä korostuu vahvasti julkisen sektorin rooli ja erilaiset sääntelyratkaisut.
- Kyberturvallisuuden kannalta olennaista on kuitenkin elinkeinoelämän rooli ja yritysten riskienhallinta.
- Tämän takia eri sääntelyratkaisuiden kannustinvaikutuksiin ja tehokkuuteen pitäisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota sekä kuinka turvallisuusviranomaiset voisivat olla tukena ratkaisemassa ongelmia.

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Hyvää syksyä!

Jyri Paasonen
Assistant Professor
University of Vaasa
+358 45 257 3488
jyri.paasonen@uwasa.fi
www.jyripaasonen.fi

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA